

# Quines emocions us genera la ciència?

per PERE ESTUPINYÀ

**F**a pocs diumenges, en l'A *vivir* de la SER dedicàrem la secció de ciència al transhumanisme i explicàvem que, com a corrent filosòfic, és interessant, però que els tecnooptimistes més devots exageren desmesuradament dient barbaritats com ara que «ja ha nascut la persona que viurà mil anys». Ho vam citar literalment perquè és el que afirma el gerontòleg britànic Aubrey de Grey, però ho vam fer recalcant que és una cosa sensacionalista, sense base i amb el propòsit de vendre llibres. Doncs bé; als pocs dies una companya d'*El cazador de cerebros* em va dir: «ma mare et va escoltar diumenge, i estava flipant perquè vas contar que ja hi ha persones que viuran mil anys!»

Quina emoció us suggereix aquesta anècdota? Pot ser que us faci somriure, enfadar, reflexionar o que us deixi indiferents. Segurament, algú sense interès per la ciència es quedi igual i ho oblidí sense més, mentre que als entusiastes ens genera algun tipus de resposta emocional, ja sigui frustració, sorpresa, diversió... I ja sabem que, com més emoció, més atenció i més retenció. Per això recordem unes coses i no unes altres.

Jo reconec que en aquest cas concret em va fer simplement gràcia, perquè no és un tema tan transcendent, però em va fer reflexionar. En concret, em va recordar un estudi que analitzava l'impacte de la informació sobre vacunes que em va generar gran neguit: els investigadors van passar un fullet amb mites i realitats sobre les vacunes a voluntaris i van constatar que, passades unes hores, la majoria d'ells distorsionaven el seu record i confonien alguns mites amb realitats, i de fet augmentava la seva reticència a la vacunació. Aquest fullet era contraproductiu. Estava preparat amb tota la bona intenció, i el seu contingut era rigorós, però generava l'efecte contrari al que pretenia. Una cosa semblant va ocórrer amb això d'allargar la vida mil anys, i segurament amb molts textos contra les pseudociències.

El cas és que, si el recordo, és perquè em va generar una emoció, igual com recordo un assaig clínic de teràpia gènica perquè em va despertar esperança, una



Il·lustració:  
MOISÉS MAHIQUES

**«Des de fa temps defenso que estimular alguna emoció (la que sigui) és clau per a qualsevol producte de divulgació científica»**

conversa amb astrònoms que em va indignar, un descobriment cosmològic que em va fascinar o un article sobre intel·ligència artificial que em va preocupar. Per això, des de fa temps defenso que estimular alguna emoció (la que sigui) és clau per a qualsevol producte de divulgació científica i que si el que fem és interessant i amè, però genera indiferència, no tindrà impacte. I, per això, l'índex del meu últim llibre *A viure la ciència* (Debate, 2020) està organitzat per emocions. L'esperança és l'emoció que engloba les històries d'un capítol, la curiositat, un altre, l'enuig, la diversió... i així fins a deu emocions que m'adono que predominen en els meus interessos científics particulars.

I ara arriba quan us pregunto: Quines emocions us genera a vosaltres la ciència? Hi ha persones als qui no els en genera cap i per això s'estimen més altres lectures. Però imagino que, a vosaltres, lectors de MÈTODE, us en genera moltes i ben diferents. Però quina és la més prevalent, la que més pesa? Trobo que en realitat això és el que fa que triem uns llibres de ciència i no uns altres, i fins i tot modula l'estil de cada divulgador científic. Jo mateix no m'havia plantejat mai quina era la meua emoció més intensa davant de la ciència, i quan l'escriptura d'aquest llibre em va forçar a meditar-ho, em vaig adonar que les principals són la sorpresa i la curiositat. Òbviament m'empipen els pseudoterapeutes, em preocupa el canvi climàtic i sento esperança que la ciència ens porti a un món millor. Però el que em flipa de debò és descobrir coses que no espero. En el llibre descripció el moment de bloqueig quan un paleontòleg em va demanar que m'ajupís a la riba d'un llac per a mostrar-me restes d'ous de dinosaure, allí mateix en la superfície, i durant uns segons no vaig saber si m'estava prenent el pèl. O la curiositat que em va generar una meravellosa conversa amb un expert en musclos. M'adono que fa molt de temps que estic en això, i continuo entusiasmat i promiscu escrivint llibres, ajuntant molts temes que m'emocionen en lloc de centrar-me en un de sol.

I per a sorpresa, la que vaig viure recentment en un centre d'investigació agrícola holandès gravant per a *El cazador de cerebros*, quan em van dir que, tot i que els Països Baixos tenen dotze vegades menys terreny cultivable que Espanya, gràcies a la seva innovació agrícola exporten quasi el doble d'hortalisses que el nostre país. Nosaltres som el novè productor mundial d'hortalisses, però els Països Baixos (els Països Baixos!) són el quart. *What?* Va ser tal la sorpresa que no vaig poder treure-m'ho del cap fins que vaig buscar dades i vaig entendre la història del desenvolupament agrícola allí. Clarament, l'emoció dirigeix la nostra atenció. Hem de tenir-la molt més present en la divulgació. ☺

**PERE ESTUPINYÀ.** Escriptor i divulgador científic, Madrid. Presentador d'*El cazador de cerebros* (La 2).

## sensefronteres



Una obra de divulgació que ens explica l'estructura dels elements bàsics sobre els quals es construeix i es desenvolupa la vida: les molècules. Perquè no hem d'oblidar que totes les característiques de la vida emanen de la senzillesa de les molècules.



Vivim en un món de dades. Les generem i les rebem constantment, tot i que no en siguem conscients. Aquest llibre explica com es generen les dades, com es processen, per a què serveixen i, sobretot, per a què no haurien de servir.



Sabem què implica el canvi climàtic? Hem de qüestionar allò que sabem i pensem. Aquesta obra ens ajuda a entendre com està canviant el món que ens envolta, i quin és el nostre paper en el canvi, però també en les possibles solucions.

PUV PUBLICACIONS  
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

**bromera**